

Datum
2019-02-04
Adress
August Palms plats 1
Diarienummer
SBN-2019-59

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Remiss från kommunstyrelsen - Betänkandet Verkställbarhet av beslut om lov (SOU 2018:86), STK-2019-52 [STK-2019-52]

Stadsbyggnadsnämnden föreslås lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Översiktsplaneutredningen föreslår att ett beslut om lov ska gälla omedelbart i enlighet med vad som varit gällande praxis fram till 1 juli 2018. Man menar att fördelen av ökad effektivitet i byggprocessen överväger nackdelen av minskad rättssäkerhet i överklagandeprocessen och att sannolikheten är låg för en onyttig överklagandeprocess. Utredningen föreslår vidare, att det i PBL uttryckligen ska anges att startbesked för lov- och anmälningspliktiga åtgärder gäller omedelbart, att slutbesked gäller omedelbart samt att startbesked får ges för lovpliktig åtgärd även om beslutet om lov inte vunnit laga kraft. Man föreslår även ett förtydligande i bestämmelsen om rättelseföreläggande i 11 kap 40 § PBL. På samma sätt som i tidigare gällande plan- och bygglag, ÄPBL, vill utredningen att det ska framgå av PBL att byggnadsnämnden får förelägga om rättelse när beslut om lov har ändrats eller upphävts genom lagakraftvunnen dom eller beslut. Stadsbyggnadsnämnden är positiv till förslaget.

Yttrande

Stadsbyggnadsnämnden tillstyrker förslaget om att beslut om lov ska gälla omedelbart. Stadsbyggnadsnämnden anser att denna ändring är angelägen och bör träda i kraft så fort som möjligt med hänsyn till att effektivitet i byggprocessen är ett angeläget intresse, och då nuvarande reglering är bristfällig. Även i övrigt tillstyrker stadsbyggnadsnämnden föreslagna lagändringar; dock med den anmärkningen att föreslagen ändring i bestämmelsen om rättelseföreläggande bör formuleras så att uppräknings av beslut som ändrats eller upphävts genom lagakraftvunnet beslut förutom lov även bör omfatta startbesked.

Föreslagen ändring om verkställighet av lov skulle innebära en återgång till vad som gällde fram till den 1 juli 2018. Behovet att reglera frågan föranleddes inte av att man uppmärksammat problem med rådande ordning, utan tvärtom av att den nya

förvaltningslagen annars skulle innebära att beslut om lov först gällde när de vunnit laga kraft. Ett lagstiftningsärende initierades därför i syfte att undvika detta. Istället för att kodifiera gällande praxis att beslut om lov gäller omedelbart infördes dock den nuvarande regeln i 9 kap 42a § PBL om verkställighet fyra veckor efter kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar, enligt regeringen för att säkerställa att verkställande av beslut inte medför oåterkalleliga skador på värdefulla natur- och kulturvärden.

Som utredningen konstaterar utgör enskildas rätt att överklaga beslut om lov ett begränsat skydd för allmänna intressen såsom natur- och kulturvärden, och lagstiftaren kan inte uppnå ett ändamålsenligt skydd för natur- och kulturvärden genom att reglera verkställbarhet av beslut om lov på visst sätt. Syftet med klagorätten är också främst att enskild ska kunna bevaka sina egna intressen.

Stadsbyggnadsnämnden instämmer i de överväganden som görs i betänkandet beträffande olika sätt att reglera verkställbarhet, och menar att det bästa sättet att reglera verkställbarhet av beslut om lov är det förordade förslaget att beslut om lov ska gälla omedelbart. Stadsbyggnadsnämnden instämmer i slutsatsen att fördelen av ökad effektivitet i byggprocessen överväger eventuella nackdelar av att beslut gäller omedelbart, samt uppfyller tillräckliga krav på rättssäkerhet. Liksom tidigare gäller, att byggnation sker på egen risk. Föreslagen regel som innebär en återgång till tidigare praxis innebär en tydlig och enkel reglering.

Den nuvarande regeln i 9 kap 42a § PBL är olämplig redan av den anledningen att den inte ansluter till den grundläggande systematiken i PBL, och gör ett redan alltför komplicerat regelverk ännu mer svårtillgängligt. Redan det faktum att överträdelse av regeln inte är kopplat till någon sanktion visar att den är ogenomtänkt. Regeln är på goda grunder svårförståelig för inblandade parter. Man är formellt förhindrad att börja bygga innan ett visst datum, som dessutom inte klart framgår av vare sig lov eller startbesked, men riskerar inte någon påföljd om man väljer att göra det ändå. Risken för ingripande är i praktiken låg eller många gånger närmast obefintlig. Ett uppenbart bristfälligt regelsystem leder i förlängningen till en minskad respekt för myndighetsutövningen. Att kommuner trots att förutsättningarna för startbesked är uppfyllda väljer att avvakta att ge ett sådant tillstånd till efter tidsfristens slut, visar att regelsystemet inte hänger ihop.

Som utredningen visar i betänkandet minskar nuvarande reglering bara marginellt risken för en onyttig överklagandeprocess. Samtidigt kompliceras regelsystemet på ett omotiverat sätt och byggprocesser fördröjs. Det är högst tveksamt om syftet uppnås och några reella fördelar i form av ökad rättssäkerhet uppnås inte med dagens system jämfört med om beslut om lov skulle gälla omedelbart. Effektivitet i byggprocessen är ett angeläget intresse och stadsbyggnadsnämnden anser därför att bestämmelsen att lov gäller omedelbart ska införas så fort som möjligt.

Att det framgår av en uttrycklig regel i PBL att lov gäller omedelbart kan snarare vara en fördel jämfört med att det som tidigare följt av praxis, då det blir tydligt för berörda vad som gäller. Stadsbyggnadsnämnden anser det bra att införa ett krav på information i lovbeslut om att åtgärder vidtas på egen risk om lovet inte vunnit laga kraft. Informationen är till gagn såväl för byggherrar som för den som tänkt överklaga beslutet. Att genom uttryckliga regler även tydliggöra att start- och slutbesked gäller omedelbart och under vilka förutsättningar åtgärder får påbörjas är också positivt och bidrar till en tydlig och lättförståelig reglering.

Bestämmelsen om rättelseföreläggande bör ändras så att det tydligt framgår att byggnadsnämnden har möjlighet att ingripa då beslut blir upphävda av överinstans, såsom utredningen föreslår. Oavsett att det närmast kan betraktas som ett förtydligande bör det särskilt med tanke på att det rör sig om betungande beslut finnas ett tydligt lagstöd för ingripande i en sådan situation, på samma sätt som i den tidigare gällande plan- och bygglagen, ÄPBL. Beträffande föreslagen lydelse vill stadsbyggnadsnämnden vill dock framföra att denna rätteligen bör vara: *Detsamma gäller när det har vidtagits en åtgärd med stöd av ett bygglov, rivningslov, marklov eller startbesked, om beslutet har ändrats eller upphävts genom en dom eller ett beslut som har fått laga kraft.* Startbesked bör ingå i uppräknningen eftersom det är ett tillståndsbeslut som under vissa förutsättningar har visat sig gå att överklaga. Tillståndet startbesked tillkom med nu gällande PBL som trädde i kraft år 2011 och finns därför inte nämnt i den bestämmelse i ÄPBL från vilken man har hämtat förslag till lydelse av tillägget till 11 kap 20 § PBL.

Ordförande

.....
Sofia Hedén
.....

Nämndssekreterare

.....
Magnus Hillborg
.....

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]